

Το προφίλ των ελληνικών επενδύσεων στα Βαλκάνια το 2009

H ANKO ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ENTERPRISE EUROPE NETWORK - HELLAS ΤΗΣ Ε.Ε. ΣΑΣ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΙ:

Το 2009, η παγκόσμια οικονομική κρίση έδειξε το σκληρό της «πρόσωπο» και στις επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων, που επέλεξαν - εδώ και χρόνια - τη Σερβία, την Αλβανία και την ΠΓΔΜ ως επενδυτικούς προορισμούς. Επενδυτικά σχέδια έμειναν επί... χάρτου, ενώ παρατηρήθηκαν μειώσεις προσωπικού και κλείσιμο μονάδων.

1. Σερβία

Κανένα «ήχος» ελληνικού κεφαλαίου δεν εισέρευσε, πέρσι, με τη μορφή άμεσης ξένης επένδυσης, αξίας άνω του 1 εκ. ευρώ - στη Σερβία, σύμφωνα με τα πρώτα στοιχεία της Υπηρεσίας Προώθησης Επενδύσεων και Εξαγωγών, σύμφωνα με στοιχεία του προέδρου του Συνδέσμου Ελληνικών Επιχειρήσεων, Β. Ντεριτλί.

Ωστόσο, πρόσθεσε, και εν μέσω οικονομικής κρίσης, «κάποιο Έλληνας επενδυτής προχώρησε σε επέκταση των επενδύσεών τους (π.χ. ASCO Vidak, Grand Casino d.o.o.)».

Οι άμεσες ελληνικές επενδύσεις διαμορφώνονται σε περίπου 2,2 εκ. ευρώ, το δε σύνολο (άμεσων και έμμεσων) υπερβαίνει τα 2,5 δισ. ευρώ. Η Ελλάδα κατατάσσεται διαχρονικά μεταξύ των μεγαλύτερων ξένων επενδυτών στη Σερβία.

Στη σερβική αγορά δραστηριοποιούνται 200 αμιγώς ελληνικές επιχειρήσεις και 250 μικτές, που απασχολούν περισσότερους από 25.000 εργαζομένους, σε τομείς όπως ο χρηματοπιστωτικός, των τηλεπικοινωνιών, της πετρελαιοβιομηχανίας, της τσιμεντοβιομηχανίας και του τουρισμού.

Η Σερβία είναι ένας ελκυστικός προορισμός για τις επενδύσεις, κυρίως λόγω της έλλειψης υποδομής σε πολλούς χώρους (επικοινωνία, μεταφορά, παιδεία, υπηρεσίες, κλπ.). Η κεντρική της θέση, στη διάβαση από τα νότια Βαλκάνια προς την κεντρική Ευρώπη, ενισχυμένη από την περαπέω ανάπτυξη του Άξονα 10, την κάνει έναν ελκυστικό προορισμό για πολλές επιχειρήσεις, υπονόμισες.

Νέες επενδυτικές ευκαιρίες για τους Έλληνες επενδυτές διαφαίνονται στους τομείς των κατασκευών, της ενέργειας (ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών, αξιοποίηση της απελευθέρωσης της αγοράς πετρελαιοειδών από το 2011), των τηλεπικοινωνιών και του τουρισμού (ίδως

έπειτα από την απελευθέρωση του καθεστώτος χορήγησης θεωρήσεων εισόδου από τα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους Σέρβους πολίτες).

2. Αλβανία

Η Ελλάδα κατέχει-σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία-περίπου το 27% επί του συνόλου των ξένων επενδύσεων και την πρώτη θέση σε επενδεδυμένο κεφάλαιο, το οποίο διαμορφώνεται στο ποσό των 545 εκ. ευρώ.

Οι περίπου 270 ελληνικές και ελληνικών συμφερόντων επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στους τομείς των τηλεπικοινωνιών, των εμπορικών τραπεζών, της εργοληψίας και των κατασκευών, της εμπορίας καπνού, της εμπορίας και διακίνησης πετρελαίου, των πετρελαιοειδών, της κλωστοϋφαντουργίας, των τροφίμων και των ειδών ένδυσης - υπόδησης.

Εντούτοις δύσκολη χρονιά χαρακτηρίζεται το 2009 για την Αλβανία, με τις ισχυρότερες πιέσεις να δέχεται ο κλάδος της ένδυσης: ελληνικές επιχειρήσεις παραγωγής ενδυμάτων με τη μέθοδο του φασόν έκλεισαν, στην Κορυτσά, και 300 εργαζόμενες βρέθηκαν εκτός αγοράς εργασίας, όπως είχε επισημανθεί και σε έκθεση του γραφείου ΟΕΥ της ελληνικής προεξέλιξης στα Τίρανα.

Πέραν του τομέα της ένδυσης, οι τομείς του λιανεμπορίου, της υπόδησης και των τροφίμων δέχθηκαν τις πιέσεις της οικονομικής κρίσης, ωστόσο, όχι στον ίδιο βαθμό όπως των κατασκευών, σύμφωνα με τον πρόεδρο του Ελληνοαλβανικού Επιμελητηρίου, Γ. Καρακούστα.

Στον τραπεζικό τομέα δεν υπήρξαν απολύσεις προσωπικού, ούτε κλείσιμο καταστήματος, αλλά περιορίστηκε το πρόγραμμα δράσης και επέκτασης. «Οι τράπεζες ήταν και είναι δυνατές. Δεν είχαν και δεν έχουν πρόβλημα, ούτε ακόμη και οι μικρές τράπεζες. Η κεντρική τράπεζα ασκεί μια ώριμη και σώφρονα πολιτική. Οι τράπεζες, πέραν αυτών, είναι ξένες, με ομίλους που τους στηρίζουν αν χρειαστεί, ανέφερε.

Στο μεταξύ, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοινώθηκαν, θετική είναι η εικόνα στις ελληνικές επενδύσεις που κατευθύνθηκαν στους κλάδους των τηλεπικοινωνιών και της τσιμεντοβιομηχανίας, πέραν των τραπεζικών υπηρεσιών.

Εξάλλου, η εθνική στατιστική υπηρεσία της Αλβανίας, INSTAT, ανακοίνωσε πως οι τομείς που έχουν πληγεί από την κρίση, είναι εκείνοι των κατασκευών και της βιομηχανίας, ενώ συνεχίζουν να αναπτύσσονται με θετικό ρυθμό οι τομείς των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών.

Η στενότητα ρευστότητας, το τελευταίο τρίμηνο του 2009, είχε ως συνέπεια να παρατηρούνται καθυστερήσεις πληρωμών σε όλους τους τομείς της δημόσιας διοίκησης, καθώς και καθυστερήσεις στην εξόφληση δεδουλευμένων σε δημόσια έργα.

3. ΠΓΔΜ

Στην ΠΓΔΜ, όπου το ελληνικό επενδεδυμένο κεφάλαιο από το 1998 μέχρι σήμερα «αγριάζει» το 1 δισ. ευρώ και οι επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων προσφέρουν άμεση ή έμμεση εργασία σε 20.000 άτομα, το 2009 ήταν δύσκολο, καθώς σημειώθηκαν περιπτώσεις μείωσης του προσωπικού.

Η Ελλάδα παραμένει πρώτη στη λίστα των ξένων επενδυτών, δήλωσε ο πρόεδρος του Συμβουλίου Ξένων Επενδυτών, Αριστείδης Βλάχος, επισημαίνοντας, ωστόσο, πως, «δεν γίνονται πια ξένες επενδύσεις στη χώρα, γεγονός που σημαίνει ότι η πραγματικότητα καθίσταται πολύ δύσκολη για τη χώρα».

Οι ελληνικές επενδύσεις αφορούν κυρίως τους ακόλουθους τομείς: τρόφιμα - αναμικτικά (είδη αρτοποιίας, παγωτά, μπίρα, μη ονοπνευματώδη ποτά), ενέργεια - πετρέλαιο, βιομηχανία ταϊμέντου, ορυχεία, μάρμαρα, τράπεζες, καπνοβιομηχανία, έτοιμο ένδυμα και αξεσουάρ (παραγωγή φασόν) και σύσταση εμπορικών εταιριών και αντιπροσωπειών.

Έκθεση για την εφαρμογή της πρωτοβουλίας «Small Business Act»

Η ευμερτία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελεί το κλειδί για το μέλλον της απασχόλησης και της ευημερίας της ΕΕ. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2008 μια φιλόδοξη νέα πρωτοβουλία πολιτικής, την πρωτοβουλία Small Business Act for Europe (Ευρωπαϊκή Πράξη για τις Μικρές Επιχειρήσεις) (SBA), με σκοπό να τεθούν οι ΜΜΕ στις

πρώτες προτεραιότητες της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, να ενισχυθεί η δυναμική τους ως προς τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην ΕΕ και να προωθηθεί η ανταγωνιστικότητα τόσο στην ενδοιαγορά, όσο και στις παγκόσμιες αγορές. Ο βασικός στόχος της πρωτοβουλίας SBA είναι να καταστεί η αρχή «πρωτοραότητα στις μικρές επιχειρήσεις» μια πραγματικότητα στο πλαίσιο των διαδικασιών διαμόρφωσης πολιτικής και λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα της ΕΕ.

Η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση έχει επιτείνει ακόμη περισσότερο την ανάγκη λήψης ευρέων και συνολικών μέτρων πολιτικής υπέρ των ΜΜΕ. Κατά την έκκριση της πρωτοβουλίας SBA, το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας ενέκρινε επίσης, το Δεκέμβριο του 2008, ένα σχέδιο δράσης μέτρων που πρέπει να υλοποιηθεί κατά προτεραιότητα για την καλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών των ΜΜΕ στο πλαίσιο της παγκόσμιας κρίσης, το οποίο εστιάζει στη βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση, στις αγορές και στο κανονιστικό περιβάλλον. Στη συνέχεια, το εν λόγω σχέδιο δράσης εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Δεκέμβριο του 2008. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστήριξε την πρωτοβουλία SBA και κάλεσε τα κράτη μέλη να την εφαρμόσουν στο σύνολό της. Τέλος, η Επιτροπή των Περιφερειών υποστήριξε επίσης με σθένος την ανάγκη απελευθέρωσης ολόκληρης της δυναμικής των ΜΜΕ μέσω της πρωτοβουλίας SBA.

Στην εν λόγω έκθεση συνοψίζεται η πρόοδος που επιτεύχθηκε κατά τη διάρκεια του 2009, το πρώτο ολόκληρο έτος εφαρμογής της πρωτοβουλίας SBA, εστιάζοντας κυρίως στα μέτρα που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο δράσης SBA και στο Ευρωπαϊκό Σχέδιο για την ανάκαμψη της οικονομίας.

Τόσο η Επιτροπή, όσο και τα κράτη μέλη έχουν προβεί σε σημαντικές ενέργειες για τη βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση, τη διευκόλυνση της πρόσβασης τους στις αγορές της ΕΕ και τρίτων χωρών και τη βελτίωση των συνθηκών πλαισίου καταργώντας κατά κύριο λόγο τις περιττές διοικητικές επιβαρύνσεις.